

Rozdział 3 Czasownik

Czasowniki **ser**, **estar** i **haber**

W języku hiszpańskim występują trzy czasowniki, które są tożsame z polskim „być”. Są to czasowniki **ser**, **estar** oraz **haber**. Ostatni z nich określa tylko znajdowanie się w przestrzeni, istnienie, a w czasie teraźniejszym używa się tylko jednej formy dla wszystkich osób: **hay**.

Czasownika **ser** używamy:

- do określenia cech charakteru, wyglądu, pochodzenia, zawodu:
 - Mi tío es muy simpático.** – Mój wujek jest bardzo sympatyczny.
 - Marta es alta y delgada.** – Marta jest wysoka i szczupła.
 - Julio es español.** – Julio jest Hiszpanem.
 - La mesa es redonda y de madera.** – Stół jest okrągły i drewniany.
- w definicjach:
 - La cama es un mueble que sirve para dormir.** – Łóżko to mebel, który służy do spania.
- do określenia czasu (dni, pory roku, miesiące, godziny):
 - Es invierno.** – Jest zima.
 - Es martes.** – Jest wtorek.
 - Son las tres y media.** – Jest trzecia trzydzieści.
 - Es de noche.** – Jest noc.
- do określenia własności:
 - Este coche es mío.** – Ten samochód jest mój.
 - La bufanda blanca es de mi madre.** – Biały szalik należy do mojej matki.
- do określenia ceny:
 - ¿Cuánto es un café y una coca cola?** – Ile kosztuje kawa i cola?

- w wyrażeniu odpowiadającym „mieć miejsce, zdarzyć się, odbyć się”:
La boda es en la iglesia. – Ślub jest w kościele.
El concierto fue en la Catedral Vieja. – Koncert odbył się w Starej Katedrze.
- w zwrotach wartościujących, np.
Es importante segregar la basura. – Jest ważne segregować śmieci.
Es bueno que hayas ayudado a tu vecina. – To dobrze, że pomogłaś swojej sąsiadce.
Es malo que no hayas dicho la verdad. – To źle, że nie powiedziałaś prawdy.
Es verdad que no le presté ayuda. – To prawda, że mu nie pomogłam.
Es falso que hemos hecho novillos. – To nieprawda, że poszliśmy na wagary.
Es que no me ha dado tiempo. – Chodzi o to, że nie miałam czasu.
Es normal que no te sientas bien después de haber comido tantas chokolatinas. – To normalne, że źle się czujesz po zjedzeniu tylu czekoladek.
Es obvio que no se debe mentir. – To oczywiste, że nie powinno się kłamać.

Czasownika **estar** używamy:

- do opisywania relacji przestrzennych:
Mi casa está lejos del centro. – Mój dom znajduje się daleko od centrum.
El libro está sobre la mesa. – Książka leży na stole.
- do wyrażenia stanów fizycznych i emocjonalnych osób lub rzeczy:
La sopa está caliente. – Zupa jest gorąca.
Julia está muy guapa hoy. – Julia wygląda dziś bardzo ładnie.
Ana estaba muy nerviosa. – Ana była bardzo zdenerwowana.
Estoy harto de ti. – Mam cię dość.
- do porównania stanu obecnego z poprzednim lub ze stanem uważanym za normę:
Paco está muy alto para su edad. – Paco jest bardzo wysoki jak na swój wiek.
Los pisos están muy caros. – Mieszkania są bardzo drogie.

- do określenia czasowego zajęcia:
En verano Paco está de camarero en Marbella. – Latem Paco pracuje jako kelner w Marbelli.
- z określeniami **vivo** i **muerto**:
Esperamos que alguien esté vivo. – Mamy nadzieję, że ktoś żyje.
Su abuela está muerta. – Jego babcia nie żyje.
- do określenia dat:
Hoy estamos a 28 de febrero. – Dziś jest 28 lutego.
- do określenia cen zmiennych (z przyimkiem **a**):
¿A cuánto están los tomates? – Po ile są pomidory?
- w zwrotach wartościujących:
Está claro que tienes que estudiar más para pasar este examen.
– To jasne, że musisz więcej się uczyć, by zdać ten egzamin.
Está bien que te mudes de la casa de tus padres. – To dobrze, że się wyprowadzasz z domu rodziców.
Está mal que no le creas. – To źle, że mu nie wierzysz.
- w konstrukcji **estar** + **gerundio**:
Paco está durmiendo en su habitación. – Paco śpi w swoim pokoju.
Estoy peinándome. – Czeszę się.

Czasowniki **ser** i **estar**

Czasowników **ser** i **estar** możemy używać zamiennie bez zmiany znaczenia w zwrotach dotyczących stanu cywilnego, np.

Pedro es / está soltero. – Pedro jest kawalerem.

Marta es / está casada. – Marta jest mężatką.

Jednak w innych wyrażeniach błędne użycie **ser** lub **estar** może spowodować całkowitą zmianę znaczenia.

ser listo	być inteligentnym	estar listo	być gotowym
ser rico	być bogatym	estar rico	być smacznym
ser verde	być zielonym	estar verde	być niedojrzałym
ser negro	być czarnym	estar negro	być zdenerwowanym
ser atento	być grzecznym	estar atento	być skupionym, uważać
ser malo	być złym	estar malo	być chorym, źle się czuć
ser aburrido	być nudnym	estar aburrido	być znudzonym

Czasowniki **estar** i **haber**

Do określenia znajdowania się w przestrzeni oraz relacji przestrzennych możemy użyć odmienionego czasownika **estar** lub nieodmiennej formy czasownika **haber**: **hay**. Używamy jej, gdy informujemy tylko o istnieniu nieokreślonych rzeczy lub osób. Forma ta występuje z rzeczownikami poprzedzonymi rodzajnikiem nieokreślonym, przysłówkami **mucho**, **poco**, **bastante** czy liczebnikami lub z rzeczownikami bez rodzajnika:

En mi casa hay dos baños. – W moim domu są dwie łazienki.

¿Hay leche? – Jest mleko?

En mi barrio hay muchos bancos. – W mojej dzielnicy znajduje się wiele banków.

Czasownik **estar** określa umiejscowienie konkretnych osób i przedmiotów, rzeczowników poprzedzonych rodzajnikiem określonym lub zaimkiem dzierżawczym:

Juan está en la oficina. – Juan jest w biurze.

Mi piso está a las afueras. – Moje mieszkanie jest na peryferiach.

La mochila está debajo de la cama. – Plecak jest pod łóżkiem.

Ćwiczenie 1

Uzupełnij zdania odpowiednią formą czasownika *ser* lub *estar*.

1. **Jesús estudiante, pero en vacaciones de camarero.**
(Jesús jest studentem, ale w wakacje pracuje jako kelner.)
2. **Silvia soltera, pero tiene novio.**
(Silvia jest panną, ale ma narzeczonego.)
3. **..... claro que no me lo quiere decir.**
(Jasne, że nie chce mi tego powiedzieć.)
4. **Deberías muy orgullosa de tu hijo, muy listo.**
(Powinnaś być dumna z twojego syna, jest bardzo inteligentny.)
5. **¿A cuánto los tomates?**
(Po ile są pomidory?)
6. **Juanito ha crecido mucho, muy alto para su edad.**
(Juanito bardzo urosł, jest bardzo wysoki jak na swój wiek.)
7. **La boda en la iglesia.**
(Ślub jest w kościele.)
8. **¡Qué rica la paella!**
(Jaka smaczna jest ta paella!)
9. **¿Cuánto un café con leche?**
(Ile kosztuje kawa z mlekiem?)
10. **La película muy aburrida, por eso el niño no atento.**
(Ten film jest nudny, dlatego chłopiec nie uważa.)